

Hilma Bruinsma - Kees Hocque

TIJD TERUG

VERZAMELING VERHALEN OVER OPGROEIEN IN DE JAREN 50 - 60

Verhalen Kees Hocque
Tekst en eindredactie Hilma Bruinsma

Alle oude foto's, reclameteksten en artikeltjes komen uit het Digitale krantenarchief - Regionaal Archief Gorinchem, tenzij er een andere bron vermeld staat

Aanvullend fotomateriaal van Leen van Andel, Ad van der Wal en Postzegel- en Munthandel De Gems

Foto Kees op de voorkant, de fotograaf kwam aan de deur,
hij had de scooter bij zich

Recente foto's zijn gemaakt door Hilma Bruinsma

Opmaak Beeldkazerne
Drukwerk Pumbo
Uitgave van Puntaal
www.puntaal.nl

ISBN 978-90-817555-2-8
NUR 320, literaire non-fictie

Copyright © Hilma Bruinsma
Eerste druk november 2016
Gorinchem

Tijd terug, opgroeien in de jaren 50 - 60

Hilma Bruinsma - Kees Hocque

punTaal

Inhoudsopgave

Opgroeien in de binnenstad

Het begin van Tijd terug	9
Ziekengastenhuis, het Leeuwenhofje, met een touw vastgebonden	13
Krabsteeg met vliegende vissen	15
De zwijgende man en tante Da	21
Het Leger des Heils in de Kroon van Engeland	24
Koster in de Lutherse kerk op de Langendijk	25
Avonturen op de Kortendijk, armoede, ratten en het schot	27
De dagen tellen, bijna dood	28
Gas in de stad	29
Hoogwater in 1953-1954	30
De verschijning in de nacht, nare geest op de Kortendijk	31
De bof en een tik op de vingers	32
Het wak	35
Nare verschijning	37
De mooiste zeepkist	40
Route van kleuterschool naar de School met de Bijbel en naar huis	41
De paardenstaart	41
Kattenkwaad met grote gevolgen	42
Te laat door de laatste vlam	44

Opgroeien in de Haarwijk

De verhuizing met de bakfiets naar de Haarwijk	50
De moderne tijd	54
Torenflat	56
Zomerfeest met Chubby Checker	57
Judoles	58
Judowedstrijd	59
Afpersing	61
Vader aan de drank	63
De geboorte van het tweede zusje	65
Spelen in de appelboomgaard	68
Eindelijk rijpe appels	69
Indische vriend	70
De kracht van mijn Indische vriend	72
Met mijn vader in het ziekenhuis	73
Arendsoog of iets anders?	75
Vader uit coma	75
In aanraking met de dood	76
Bioscoop de Roxy	78
Afscheid van school	80
Jimi Hendrix	81
Bedreiging	81
Na het ongeluk verbrandt de nasi	82
Ruige oudejaarsavonden	83

Een na laatste ronde	86
Cowboy met sadistische trekjes	86
Werken bij de IJzerwinkel van Willem De Bruin	88
West side story in de Haarwijk	90
Dansschool De Swart	92
De paal	97
Van kwaad tot erger	98
Treiteren bij van Wingerden	99
Bekeuringen	101
Keuring militaire dienst	103
De laatste ronde	105
Kampbeul en mijn meissie	106
De laatste zaterdagavond	110

Stoomschip Rotterdam, einde van de tijdreis

Bye bye Kees, hello America!	112
Hotel New York	114
SS Rotterdam	115
Sloepenrol	119
Pantry boy	121
Op stap in New York	122
Pantry boys en bell boys	123
Einde van de tijdreis	125
Tijd terug, opgroeien in de jaren 50 - 60	126

'Testament van mijn jeugd'
van Boudewijn de Groot

Opgroeien in de binnenstad

Het begin van Tijd terug

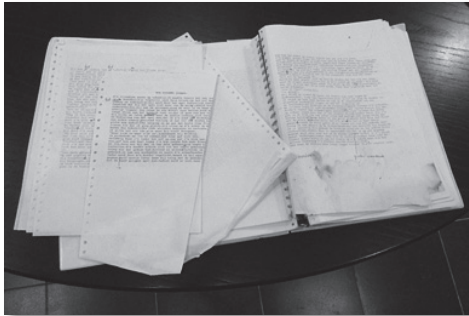
Kees, geboren en getogen Gorcummer, vertelt verhalen uit zijn jeugd. Van zijn hand verscheen het Alternatief boek - Jongerencultuur in Gorinchem, de roerige jaren 70 - met illustraties, krantenartikelen, foto's van cafés, van de jeugdsoos de Moksha en van oude platenhoezen. Kees en ik kennen elkaar door onze boeken. Hij leest mijn boek, ik het zijne. Hij presenteerde zijn boek met een kleine reünie van de jongerensoos de Moksha boven Boekhandel Cursief in Galerie de Etage, waar ik enkele jaren geleden mijn eigen boek presenteerde en zo uiteindelijk zelf als mede-eigenaar in de zaak belandde. Dit wordt onze uitvalsbasis. Hoe verschillend wij ook zijn, we zien en herkennen ook overeenkomsten in onze verhalen. In beide families speelt de geschiedenis van Indië een rol. Beiden groeiden wij op in een groot gezin en beiden kenden wij armoede. We hadden allebei een vader die het alcoholmisbruik fataal werd. Wij herkennen bepaalde karaktertrekken waaronder een zeker gevoel voor humor, niet het minste. Sinds wij elkaar kennen vertelt Kees veel en vaak over zijn jeugd.

Kees schreef zijn verhalen uit de jaren vijftig en zestig al eerder op, net zoals die uit de jaren zeventig. Alleen hebben die eerdere verhalen de tand des tijds nauwelijks overleefd. Door elkaar gehusseld, kop noch staart en vol koffievlekken zitten ze in een witte map. Kees wil er wat mee. Kees is een

verhalenverteller en hij stelt voor dat wij een tocht door de stad maken langs de plekken van zijn jeugd. Hij vertelt en ik schrijf, dat is het idee. Hij redt wat er te redden valt uit de witte map. Dat schuiven we dan in elkaar. Kees duikt het Digitale krantenarchief - Regionaal Archief Gorinchem in op zoek naar mooie foto's en wetenswaardigheden voor bij die verhalen. Het plan krijgt langzaam maar zeker vorm. Mijn hond gaat bij nader inzien toch maar niet mee op pad, ik neem geen laptop maar wel een vers notitieboek mee en mijn telefoon met dictafonapp. Wat we precies gaan boekstaven weten we nog niet. Kees heeft veel verhalen. Hij zit niet alleen boordvol anekdotes maar weet ook over allerlei plekken in de stad veel te vertellen. Op welke plek ooit de bakker zat, waar ooit een snoepwinkel heeft gezeten. Misschien komen we uit op een combinatie van jeugdherinneringen én historie. Natuurlijk loopt dat ook als vanzelf door elkaar.

Ik vind dat Kees zelf moet schrijven, er zit een mooie opbouw in zijn verhalen, ik doe dan de redactie. Maar Kees wil graag dat ik schrijf, hij vindt dat ik het beter kan. Geven we het boek in eigen beheer uit, welke drukker of doen wij print on demand, zoeken we een uitgever, wordt het een topboek, komen we op tv. Kees heeft daarbij het programma Wim Brands Boeken voor ogen, zoals hij de gesprekken voerde zo wil Kees het

ook graag. Helaas zal dát hoe dan ook niet meer gebeuren, Wim Brands overleed in april 2016. Wij fantaseren er verder op los. Het is een experiment en avontuur ineen. Als je er op een gegeven ogenblik geen zin meer in hebt, zegt Kees... Ik zeg wij beginnen en zien al doende waar we op uitkomen maar wel met de stelligheid dat het idee zeker tot iets leidt.

De witte map

Kees ziet het zo:

- Ik vind dat hoe ik nu leef, hoe ik geleefd heb en hoe ik nu ben, een waarschuwing en een spiegel kan zijn voor anderen. Ook in jouw boek staan bepaalde dingen, van de dingen die je in je kindertijd maken of breken, van die dingen die je dwars door je kinderziel snijden. Ik ben er overheen gekomen, jij bent er overheen gekomen. Jij hebt jouw boek geschreven, een ander leest het en denkt oh, dat en dat herken ik, dat heb ik ook meegemaakt. Als een soort spiegel uit die tijd. Hoe is zij van die dingen uit die tijd afgekomen. En dat kan tot steun

zijn snap je, als je daar over leest. In mijn leven zijn ook allerlei dingen gebeurd. Ook ik moest van ver komen. Een voorbeeldje, mijn oom herkende mij zelfs niet eens meer in mijn Mokshatijd in de seventies. Zo slecht zag ik eruit. Lang vies haar, heel mager, zo ver heb ik het laten komen. Mijn moeder zag het niet, mijn vader zag het niet... Dat was onderdeel van de situatie. Het ging slecht met mij.

En godverdorie, toen mijn verkering uitging met m'n meissie werd ik opgevangen door de moeder van mijn goeie vriend. Je weet wel, zo'n type dat mijn moeder een asociaal vrouwtje zou noemen. Echt, als je zag hoe het huis er uitzag, de rotzooi van drie weken lag gewoon in de woonkamer, de wc onder de stront. Bij ons thuis zag het er altijd pico bello uit. Maar die vrouw had haar hart op de goede plaats en zij heeft me opgevangen. Niet mijn eigen moeder. Toch kon ik mijn weg niet meer vinden. Ik ging naar de Moksha en ben aan de softdrugs en de drank geraakt, veel erger dan daarvoor. Ik zag het niet meer zitten. Ik heb mezelf gewoon maar laten gaan. Toen kwam het ongeluk met de brommer waarbij ik zwaargewond raakte aan mijn been. Dat staat allemaal beschreven in mijn boek van de Jongerencultuur in de seventies. Dat ongeluk was misschien mijn redding. Toen ben ik de goede kant opgegaan door een predikant die bij het Leger des Heils zat.

Mijn moeder heeft hem gewaarschuwd, ga naar Kees in het ziekenhuis. Ik weet niet meer wat er met hem aan de hand is maar hij ziet zijn leven niet meer zitten. De predikant heeft met mij gesproken en zei de Heer zal je helpen. Als hij had gezegd dat Sinterklaas mij ging helpen had ik het in Sinterklaas

gezocht. Maar ja, god klinkt beter. Dus geloofde ik op een gegeven ogenblik in god. En zo ben ik ervan afgekomen. Ik werd lid van het Leger en werd heilsoldaat. Radicaal van de drugs af, niet meer roken, niet meer drinken want dat mocht je als heilsoldaat niet. Dat was mijn redding. Anders was ik dezelfde kant opgegaan als mijn vader en zijn vader en zijn broer. Kun je nagaan hoe het allemaal kan lopen in je leven. Daarom heb ik ook een stuk uit mijn Alternatiefboek over de dood van mijn vriend in de krant geplaatst. Die overleed aan de gevolgen van drugs. Toen zag ik dat tegelijk de Jellinek kliniek een stukje in de krant had, dat combineert goed met elkaar, en dat vind ik mooi. Dat het zo uitkomt, zonder dat je het zo van tevoren hebt uitgekend. Wat eraan vooraf ging speelt mee, in je jeugd vorm je de contouren van hoe je met de dingen omgaat. Wat precies maakte dat ik zo reageerde zoals ik deed weet ik niet, het heeft ook met je karakter te maken en met je genen. Het is een combinatie maar dat je vroege jeugdervaringen een rol spelen staat voor mij als een paal boven water.

In mijn familie zijn binnen vijf jaar tijd vijf familieleden overleden. Mijn opa, mijn oma, mijn vader, zijn zus Jo en zijn tweelingbroer Gert. Opa en vader overleden aan de drank, oma aan vetzucht. Oom Gert dronk ook, wij hadden een familie die veel dronk. Ik denk weleens, rust er soms een vloek op onze familie? Oma had een Indische djongos (huisbediende) en een baboe (kinderjuffrouw). Er kan best iets gebeurd zijn in die tijd. Misschien had oma geen goede verhouding met hen? In de jaren tachtig zag ik op tv een groep Indische jongeren, ze hadden een bloedje hekel aan de blanda's. Ze deden aan voodoo. Ik heb weleens gedacht dat voodoo misschien iets met

al die doden in onze familie te maken had. Ik weet het niet, er zit zo'n soort gevoel maar ik twijfel. -

De overeenkomst tussen Kees en mij in dit opzicht is dat mijn vader na de oorlog in Indië zat. Hij schreef mijn moeder en haar twee kleine kinderen - mijn oudste broer en zus - dagelijks. Meerdere kantjes per dag, meer dan drie jaar lang. Ik ben met mijn tweede boek en blog, Taboe in het theemeubel, bezig. Ik verwerk hierin de brieven die mijn vader in die tijd schreef. Mijn achterliggende vraag is, heeft die tijd hem zo beïnvloed dat het later doorspeelde in de levens van zijn kinderen? Maakte die tijd hem tot wie hij werd? Dronk hij zoveel om ervaringen uit die tijd te verdringen?

Van ons gezin zijn mijn ouders en drie van mijn broers en zussen, waaronder mijn oudste broer en zus, overleden. De drank werd mijn vader fataal. Drank speelde ook in ons gezin een rol. Ik heb er nooit vanuit de invalshoek van Kees, als een vloek uit die tijd in Indië, naar gekeken. Ik zoek het veel meer in de omstandigheden en ervaringen als geheel. Intussen geloof ik dat het in ieder geval niet alleen die tijd in Indië was die mijn vader parten speelde. Het ging ook over de veranderende tijdsgeest, de overgang van de naoorlogse tijd in die van het tijdperk waarin 'leve de lol' in zijn ogen de overhand kreeg. De onmacht die hij daarover ervoer.

Kees brengt voor de eerste verhalenronde een lekkere appeltaart mee, wij drinken koffie, bekijken de foto's in het fotoalbum dat Kees bij zich heeft. Kinderfoto's en familiekiekjes vol met herkenbare scènes. Ieder die in de naoorlogse tijd op

groeide herkent de sfeer en de beelden meteen. Daarna gaan we, Kees met het album onder zijn arm geklemd, op pad. Van de Lindenburg naar het Leeuwenhofje. Uiteindelijk hebben we tussen november 2015 en februari 2016 negen keer een tocht door de stad gemaakt. Wat Kees onderweg vertelt en wat wij tussendoor bespreken vloeit samen met de verhalen uit de witte map. Er ontstaat een wisselwerking tussen heden en verleden, tussen wat Kees voorleest en wat hij vertelt en wat wij daar al pratende van vinden.

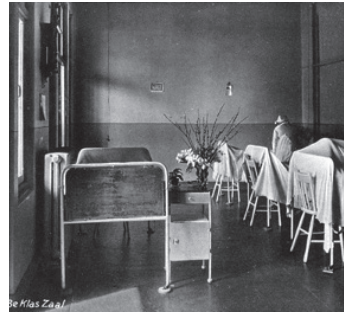
Gracht rondom Kazerneplein

Enige overgebleven stuk gracht bij Kazerneplein

Ziekengasthuis waar Kees in 1948 werd geboren, nu de Lindenburg

Derde klas kraamzaal in Ziekengasthuis rond 1948

Ingang in de Pompstraat naar het Leeuwenhofje in 1950

Kees met zijn fotoalbum onder de arm terug in het Leeuwenhofje

Ziekengastenhuis, het Leeuwenhofje, met een touw vastgebonden

De eerste stop die Kees en ik maken is bij de Lindenburg aan de Haarstraat. Daar is Kees geboren. Het heette destijds Ziekengastenhuis. Kees heeft er zelf uiteraard geen herinneringen aan en wij lopen dan ook al vrij snel naar het Leeuwenhofje aan de Pompstraat.

- Toen mijn vader Izak met zijn ouders uit Indië terugkwam, ging hij aan de slag als knecht bij de melkboer. Hij kwam mijn moeder Bep Smits tegen op de kermis en het klikte helemaal. In 1948 hadden mijn ouders nog geen eigen woning, ik ben daarom in het Ziekengastenhuis geboren.

Mijn ouders trokken in bij mijn opa en oma Smits toen hun oudste zoon en dochter uit huis gingen en kwam zo terecht in het Leeuwenhofje. Daar woonden we met zijn zessen. Opa en oma en hun jongste zoon in het voorkamertje (voor de trap) en mijn ouders en ik in het achterkamertje (achter de trap). Wij woonden van 1948 tot en met 1951 op nr. 22. Wat ben ik hier lang niet geweest. Bellen wij aan? -

Kees drukt op de bel maar er is niemand thuis. Drie deuren verderop is er wel iemand thuis die net een matje uitklopt bij de voordeur. Het blijkt een vriend van Kees te zijn. We mogen bij hem even binnen kijken om een indruk te krijgen hoe het vroeger geweest moet zijn om met zes personen in de kleine ruimte te wonen. Het is haast niet te vergelijken, de woning is mooi verbouwd en van alle gemakken voorzien. Er zijn in het straatje geen huizen meer zoals ze vroeger waren.

De vriend van Kees weet veel over de woningen aan het Leeuwenhofje te vertellen. Hoe het er voor de verbouwingen uitzag. Dat er vroeger onder de trap een bedstee zat die de ruimte in de voor- en achterkamer verdeelde. Bij het wegbreken van de vloer kwam een kwelder, een waterput tevoorschijn, die had al die tijd onder het huis gezeten. Achter het huis was een appelboomgaard, daar stonden ook de huisjes. Daar ging je door weer en wind naar het toilet. Hij heeft boven veel foto's en heeft veel gegevens van het hofje opgevraagd, wanneer het gebouwd is en voor wie het gebouwd is. Er zijn destijds 15 arbeidershuisjes neergezet. Als wij ons er dieper in willen graven zijn we welkom maar wel een andere keer.

Het is een sfeervol hofje, of beter straat want het is een rechte, smalle straat, waar je kleine Kees zo rond ziet hobbelen. Voor Kees was de straat op driejarige leeftijd al wat te klein, hij zocht het avontuur en stak bij voorkeur de Pompstraat over om zich langs het talud bij de gracht naar beneden te laten glijden. Wij verlaten het Leeuwenhofje en lopen de Pompstraat in terwijl Kees van wal steekt.

- Wij staan voor het Kazerneplein. Vroeger had je hier een gracht die helemaal rondom het Kazerneplein liep. Dat was mijn speelplaats, daar speelde ik gewoon, vlakbij de gracht. Mijn moeder kwam erachter dat ik mij van het talud had laten glijden, het is maar één keer gebeurd. Zij vond mij als driejarige toch wat te avontuurlijk. Ze bond me daarom met een touw aan het hek bij de ingang van het Leeuwenhofje vast, zodat ik niet verder kon lopen dan de stoeprand.

Het scheelde niet veel of ik was die ene keer in het water terecht gekomen en zoals je ziet, kun je er dan ook niet meer uit. Zo was dat vroeger, dan stond je met een tuigje aan het hek vastgebonden. -

Gorcum op de leeuwenjacht

Voor het Gorcums Leeuwenhofje,
Enk'le meters van elkaar,
Lagen eens — twee trotse leeuwen.....
Zogezegd — een leeuwenpaar!
Stoere, sterke, stenen leeuwen!
't Hofje werd erom beroemd,
En het werd daarom door ieder,
't Leeuwenhofje dus genoemd!

Maar helaas! één leeuw ging pleiten.....
Dus nu is er nog maar één!
En U kent toch, waarde lezers,
Het gezegde: „Een is geen”?
Een chauffeur die (in de oorlog)
Glad verkeerd een bochtje nam,
Zorgde dat dat ene leeuwtje,
Om het leeuwen-leven kwam.

En zijn stenen kameraadje,
Weent, en zucht van zielepijn,
Want de leeuw die is verdwene
Moet nog steeds in Gorcum zijn!
Maar — waar is hij opgeborgen?
En — wie brengt hem weer terug?
Gij, die op dat leeuwtje paste.....
Laat het lopen! Doe het vlug!

Laat toch gauw het stenen roofdier
Naar zijn ouwe plaatsje gaan,
Dan herkrijgt het Leeuwenhofje
Weer met recht zijn ouwe naam!
Breng die leeuw weer, waar hij thuishoort,
Bij zijn stenen kameraad!
Breng de onderduiker boven.....
Kom er weer mee voor de draad!

Verdwenen leeuwen, gedicht van G. van Helden uit 1949

Het hek waaraan Kees in zijn tuigje werd vastgebonden, in deze tijd

Kees zonder tuigje

Kees en zijn moeder bij het talud

Krabsteeg met vliegende vissen

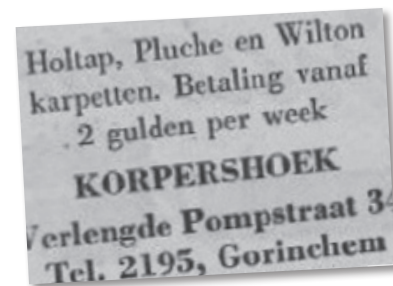
- Op de hoek van de Torenstraat en de Pompstraat zat vroeger een bakker. Mijn grootouders haalden daar altijd brood en wij als kleine kinderen snoep. Opa en oma Smits waren mijn tweede ouders. Opa Smits was kleermaker voor Bergeijk & Stuffkens. Aanmeten en maken van broeken en colberts. Later werd hij koster van de Lutherse kerk op de Langendijk.

In de Verlengde Pompstraat had je een snoepwinkeltje en de matrassenwinkel van Korpershoek waar je op afbetaling voor een gulden per week een matras kon kopen. Bijna aan het eind stond een christelijke school, een School met de Bijbel.

Het Arsenaal of Tuighuis bij de Affuithof, was in de jaren 50 een opslag van militaire voertuigen, er stonden jeeps en vrachtwagens. Het leger organiseerde een open dag met onder andere een poppenkast. Je kon naar binnen om alle voertuigen te bezichtigen. Nu heb je bij de Open Havendag nog altijd demonstraties van de Marine Buiten de Waterpoort. Nog een klein stukje militair vertoon in onze garnizoensstad.

Wij kregen een woning aangeboden op het laatste stuk van de Krabsteeg richting Schuttersgracht. Het was een hele oude woning van De Grunt timmerwerkplaats. Er hing een bordje op met grote letters: onbewoonbaar verklaarde woning. Toen we binnenkwamen was het echt onbewoonbaar. Wanneer ik 's nachts de trap af ging om naar de wc te gaan was de kans groot dat ik op muizen trapt. Er liepen net zoveel muizen rond als mensen in Gorcum bij wijze van spreken, zo erg was het.

Een gezellig straatje was het wel, we hadden goede burens en elke vrijdag werd er vis gebakken. Ze kwamen niet zomaar vis brengen, nee ze gooiden de gebakken vis zo over de schutting. Dan werd er geroepen, jongens er komt weer een visje aan hoor! Aan onze kant van de schutting roken we het al en wij zaten te wachten op de vis die werd toegeworpen. De eerste keer van mijn leven dat ik vliegende vissen heb gezien. Ik speelde vaak met mijn vriendje. Mijn vader had een pick-up gemaakt voor 78 toeren platen en op een gegeven moment had hij dat ding weggegooid. Mijn vriendje en ik pakten de bakeliet platen en gooiden er mee naar elkaar. Pas later dacht je dat het toch wel zonde is om al die platen weg te gooien, maar wij hadden er plezier aan. Ze braken in tweeën bij het overgooien. Wij gooiden ze ook in de Schuttersgracht. Zo waren wij altijd op de wal bezig kattenkwaad uit te halen. In de winter sleeden we van de hoge berg af zo het ijs op bij kabelfabriek Den Haan, (J.C. den Haan staaldraadkabel- en herculestouwfabriek). Er was een klein speeltuintje bij de opgang vlak bij de Krabsteeg op de Wolphersewal, waar sinds 1978 het houten kunstwerk van Symposion staat.

Korpershoek

De Grunt

Opslag legervoertuigen in het Tuighuis

Tuighuis anno 2016

Van 1 tot 2 uur volgt een gemeenschappelijke warme maaltijd, die zal plaats vinden in het Filtergebouw. Van 2 tot 5 uur zullen Buiten de Waterpoort demonstraties worden gehouden, waarbij met geschut zal worden gewerkt, terwijl een koersvliegtuig dan zal cirkelen; er zal worden geëxerceerd en er zal gymnastiek worden gedaan. Te zelfder tijd zal in het Tuighuis in de Boerenstraat een tentoonstelling te bezichtigen zijn, waar o.a. geschut, wapens en verbindingsmiddelen, zoals radio- en telefoontoestellen en -installaties, zullen zijn opgesteld. Eveneens zal van 2-5 uur in de cantine van de Willemskazerne een cineac vertoond worden van militaire films, terwijl er gelegenheid zal bestaan tot bezichtiging van de kazernes.

Militaire open dag in het Tuighuis 1953

Tuighuis anno 2016

Onbewoonbaar verklaarde woningen aan het eind van de Krabsteeg in 1951, Kees woonde in een van de huisjes

Nieuwbouw 2016

Opgang van de stadswal bij de Krabsteeg

Van Andel een schaar aan, opdat zij het lint zou doorknippen, dat een symbolische afsluitings van het terrein vormde. De wethouder vond het aardige, dat een van de jongste kinderen deze plechtigheid zou verrichten en zo ging de schaar over aan de kleine Robbie van Hofwegen, die parmantig en resoluut het lint in tweeën knipte. Robbie had echter geen notie van de gevolgen van deze daad, want enigszins beduusd keek hij naar de golf van kinderen, die het terrein opstoot en alle werktuigen in een oogwenk had bezet.

Het is een ruim veld, waarop zich 2 wippen, een enkele en een dubbele reksok, 3 kleine en 2 grote schommels, 2 boegsprietten en een heerlijke ronde zandbak bevinden. Ook aan de ouders is gedacht, want op verschillende punten van dit aardige hoekje Goreum zijn banken aangebracht, terwijl de glooiingen plekjes te over bieden om er rustig neer te strijken en tevens een oogje op de kinderen te kunnen werpen. Van de grote heuvel af heeft men tevens een prachtig gezicht op de stad en draait men zich naar het Zuid-Westen, dan biedt de rivier met de Vluchthaven een kostelijk schouwspel.

Opening speeltuin

Kubusstructuur 1 + 2 = 3 van Ewerdt Hilgemann, sinds 1978 een van de blijvende kunstwerken van Symposion

Kleuterschool op nr. 25 van de Krabsteeg

Helikopterboom op het schoolplein, de Christelijke kleuterschool is het witte huis

Kees op de kleuterschool 1952

Als mijn ouders niet thuis waren - mijn vader werkte toen bij De Vries Robbé en mijn moeder bij de wasserij Timmers op de Schuttersgracht - bracht ik mijn tijd door op de wallen. Bij mooi zomerweer lag ik languit in het gras en hoorde vliegtuigen boven mijn hoofd, dan dacht ik aan de toekomst. Twee stappen van ons huis vandaan zat de Christelijke Kleuterschool, daar zat ik op. Op een gegeven moment werd ik door de juffrouw staande gehouden, want zij had hoofdluis bij mij ontdekt. Zij stuurde mij van school naar mijn moeder, die mij van hier tot gunter kamde om de luis eruit te krijgen. Er stond een boom op het schoolplein, een grote esdoorn met van die helikoptertjes waar je mee kon vliegeren. Ik was zo'n jongen die de boel altijd mee hielp opruimen, ik veegde het straatje en ruimde de

autobanden waar we mee speelden op. Ik leerde een paar goede dingetjes op school wat de muziek betreft en ook al wat over letters. De juffrouw tekende de letters in de lucht en wij moesten raden welke het waren.

Achter de school was een slootje, iets smaller dan nu, je kon er makkelijk overheen springen. Als ik straf had wilde ik niet blijven en dan sprong ik gewoon over het slootje en peesde weg en ging op de wal spelen. Op nr. 21 van de Krabsteeg was in de jaren 50 een militair tehuis, daarna kwam de vrouwenvereniging erin. Er heeft ook nog een bejaardensociëteit in gezeten en later, in de jaren zeventig werd het de jongerensoos de Moksha.

Bibliotheek Tolkazerne 1961

Tolhuis 2016

Het Chr. Militair Tehuis

Waar onze Militairen toch thuis zijn!

Toen wij deze week op een avond naar het Chr. Militair Tehuis in de Krabsteeg gingen was het wel bijzonder slecht weer. Een regenachtige avond, waarop men het verblijf in een prettige huiselijke omgeving wel dubbel weet te waarderen. De juiste avond om nog eens tot de overtuiging te komen, dat het voor de militair wel erg prettig moet zijn te weten, dat daar ergens in de garnizoensstad Gorinchem een huis is — een eigen huis — waar de deuren wijd voor hem geopend zijn: het Prot. Chr. Militair Tehuis.

Hier kan hij in zijn vrije uren zijn vrienden ontmoeten om gezellig mee te praten, hier kan hij een kopje koffie drinken en zo nodig in een apart zaaltje studeren en beschrijven. Schaak- en damspelen, tafeltennisspelen en een bijart staan tot zijn beschikking en de vader en moeder van het tehuis zorgen voor de sfeer, die de militair, ver van huis, zo dikwijls moet missen.

De militair weet zijn Tehuis te waarderen en het is goed, dat de Nederlandse Militaire Bond „Pro Rege“ zich beijvert deze tehuisen in stand te houden.

Militair tehuis in de Krabsteeg 1951

*Hilma Bruinsma en Kees Hocque
met de witte map en
een proefversie van *Tijd terug**

Tijd terug is een verzameling verhalen over opgroeien in de jaren vijftig zestig van de geboren en getogen Gorcummer Kees Hocque. Met schrijfster Hilma Bruinsma doorkruist hij de stad Gorinchem naar de plekken waar zijn herinneringen zich afspelen. Het levert een reis in de tijd op waarbij het historische stadsbeeld met levendige verhalen wordt beziel.

Tijd terug is een beeldend verteld generatieverhaal waarin iedereen die in die tijd opgroeide zich herkent. Het is niet alleen een spiegel in de tijd maar laat ook zien dat gebeurtenissen in je jeugd weerklank vinden in het hier en nu, ze bepalen hoe en wie je nu bent. De herinneringen en gesprekken, de vele foto's van toen en van nu, de advertenties en krantenknipsels leveren een lees- en kijkboek op dat van begin tot het eind boeit.

Lezersreactie: '*Tijd terug* roept allerlei herinneringen op en is een prachtig historisch document. Het boek geeft een goede indruk van hoe het toen was. Het leest makkelijk weg en de aandacht verslapt geen moment, ik heb het achter elkaar gelezen en kijk er nog regelmatig even in'.

